

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quid, & quotuplex sit ius patronatus, & qua ratione acquiratur. punct. 2

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

num. 20. Mandof. reg. 3. 7. 14. n. 3. Garcia 4. p. de benef. cap. 3. num. 14.

Sec est dubium an postea acceptatione ius ita considerabile tribuat, ut necessario faciendi sit mentio illius in impetratione, vel reservatione facta à Papa de tali beneficio? Negat Garcia dicit cap. 3. num. 18. quia facta reservatione, vel impetratione illius beneficii remanet privilegiato saluum ius utendi expectatiua in aliis beneficiis vacantibus, siquidem eius gratia non est pro aliquo determinato beneficio; ac proinde non videtur considerabiliter eius gratia per talem reservationem, vel impetrationem derogari. Et placet mihi hæc sententia. Secus vero esset dicendum, si gratia concessa esset pro aliqua determinata præbenda: tunc enim illius faciendi esset mentio in impetratione, vel reservatione.

10 Quarto concedit ius ad beneficium gratia expectatiua in canonicum recepto, seu mandatum de providendo de prima præbenda vacatura, cap. si postquam, de præbend. in 6. quia ratione huius iuris cogere potest, ut sibi vacans præbenda conferatur. Ergo ius ad illam considerabile habet, & ita tradit, aliis relatis, Garcia 4. par. cap. 3. n. 16.

11 Aduerte has gratias expectatiuas, & mandata de providendo beneficio vacaturo, omnino sublata esse per concil. Trident. sess. 24. cap. 19. de reformat. & notant omnes. Vnde eligi non potest canonicus supernumerarius cum expectatiua ad præbendam vacaturam, nisi in ea Ecclesia, ubi immemorialis consuetudo talis electionis viget, sic Hieron. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. §. 1. proam. n. 64. & 65. Garcia 4. p. de benef. c. 1. n. 5.

12 Quinto tribuit ius ad beneficium collatio nondum acceptata, si sibi absentis, de præbend. in 6. quia facta collatione iam conferens retrocedere de iure non potest, sed debet consensum collatori expectare infra terminum datum ad consentiendum. Quod in aliis donationibus locum non habet, in quibus ante acceptationem donatorij datur locus penitentia, & donans retrocedere potest. Et ratio differentia est, quia de beneficiis disponit conferens ex officio, & obligatione, in aliis rebus pro voluntate, sic Gonzalez alios referens, gloss. 26. n. 14. Valq. de benef. c. 2. §. 2. dub. 3. & latius c. 4. §. 8. dub. 1.

13 Sexto ius ad beneficium concedit reservatio facta beneficii in fauorem alicuius, quia per talem reservationem beneficium illi adiudicatur, debet autem ipse, in cuius fauorem reservatio facta est, reservationem acceptare, sicuti de gratia expectatiua, & de mandato ad providendum dictum est, sic alius reservatis Garcia 4. p. de benef. cap. 3. n. 43.

14 Septimo concedit ius ad beneficium consuetudo, seu privilegium optandi pinguiorem præbendam vacantem: sic Gomez in reg. de non tollendo iure q. 9. in 27. Aneas de Falcomb. de reservat. q. 14. principali, effectu 47. n. 9. Garcia 4. de benef. 3. n. 45. Gonzal. gl. 3. n. 126. Nam ex vi illius consuetudinis seu privilegij debetur antiquiori prima vacans præbenda. Requirit tamè Gonzal. ut præbenda vacet, quia vsque tunc non videtur debita, imò addit debere esse acceptatam. Priorem partem admittit Garcia, secundam teporabat. At utramque iudico repellendam. Nam illa facultas optandi pinguiorem præbendam, est quasi quoddam mandatum de providendo concessum de aliqua determinata præbenda vel, quasi quadam gratia expectatiua admilla pro præbenda primo vacatura: quæ vacationem præbendæ, non requirunt, sed solum requirunt acceptationem mandati, vel gratia. Item negari non potest ex vi illius consuetudinis, & privilegij præbendam primo vacaturam debitam esse canonico antiquiori. Ergo si ab alio impetratur, vel à Pontifice referretur, huic iuri derogatur. Quapropter Gonzal. gloss. 6. §. 1. num. 94. affirmat expectatiuam concessam alicui ad beneficium vacaturum aliis ex statuto Ecclesie antiquiori ob ius optandi providendum, subreptitiam esse, si non fuerit facta mentio huius qualitat, quod certe non video qua ratione subscilicet possit, si ius considerabile ad rem antiquior non haberet.

15 Octavo dat ius ad beneficium pensionario, si pensio ei non solvatur; quia ob hanc causam solet Pontifex concedere regressum vel accessum ad beneficium pensione gravatum, sic Namini, lib. 6. de resignat. q. 3. n. 15. Ut autem hoc ius acquiratur, debet pensionarius declarare se velle illo uti, & insuper debet pronunciari sententia saltem declaratoria contumaciae titularis: quæ sententia non profertur, nisi magna fuerit illius proteruita, & contumacia, ut diximus disp. preced. pun. vlt. §. 6. Illa autem declaratio facta concedit Garcia 4. p. de benef. cap. 3. n. 49. Pensionatio non solum ius ad beneficium, sed in beneficio; quia, facta tali declaratione virtute executoria confertur pensionario beneficium. At nihil probabilius apparet indigere executoris iudicis collatione: neque enim pensionatus facta declaratione accipere possessionem beneficii potest propria auctoritate, sed auctoritas iudicis executoris accedere debet, cui & executio priuationis beneficii, & regressus, vel accessus pensionarij conceditur.

16 Nono acquirit ius ad beneficium, cui esset beneficium concessum in euentu priuationis. Sed hoc ius improprium est, neque impedit impetrationem beneficii neque illius reservationem. Garcia 4. p. 3. n. 54. Ratio est, quia est ius, sub conditione non necessaria euentura concessum. Secus dicendum est, cum beneficium conceditur sub euentu vacationis; quia est conditio

necessario euentura. Aduerte tamen concedi, nec promitti beneficium posse sub euentu vacationis ab alio quam à Pontifice, quia in cap. nulli cap. relatum de concess. præbend. annullatur omnis promissio de beneficio nondum vacante, ne detur occasio captandi mortis, & notauit Valq. de benef. cap. 2. §. 2. dub. 4. rui addit hanc promissionem irritam de beneficio nondum vacanti iuramento confirmari posse. Iuramentum namque confirmare promissionem potest iure positio irritam; si tamen iure nature valida sit, ut videtur esse hæc promissio.

16 Decimo concedit ius ad rem coadiutoria cum futura successione; quia est quasi mandatum de providendo ad beneficium determinatum; aliis si beneficium illud impetrari vel reseruari possit, non obstante futura successione indulto, futura successione præiudicium ferret: sic Gonzalez gloss. 5. §. 9. num. 79. Garcia 4. par. cap. 3. n. 58.

17 Alium modum addit Garcia, per quem videtur ius considerabile ad beneficium acquiri, scilicet oppositionem statim constitutione, seu consuetudine concedente ius opponendi. Sed ut hoc verum sit, debet oppositor verificare qualitates ad beneficium requisitas ipsum solum habere; aliis si librum sit conferenti alium oppositorem admittere, & huic repellere, huic non erit ius considerabile ad beneficium acquiritum; sicuti diximus in præsentato simul cum aliis, & docet Gonzalez gloss. 9. §. 1. n. 88. & 91. Garcia supra, à n. 6. Adde si ex functione, donatione, aliove statuto præiudicium esset beneficium concedi debere propinquiore ex familia fundatoris, non poterit extraneus, vel remotus consanguineus illud impetrare citio iure propinquioris, tamen propinquior nondum propinquitate probasset; quia antequam probet ex ratione fundationis est ius propinquioris quæritum, cui nunquam cedit Pontifex in clausulis generalibus derogare, iuxta regulam de non tollendo iure quæritio.

18 Quod si inquiras, in quo differat ius in beneficio à iure ad beneficium? Dicendum est differre in eo, quod ius in beneficio concedit habenti potestatem illud administrandi, licet ius ad beneficium. Item ius in beneficio etiam ante capam illius possessionem facit, ut beneficium proprium sit beneficiarij, & vacet per illius decessum, licet ius ad beneficium, ut multis relatis docet Couarr. 3. var. cap. 1. 6. num. 4. Valq. de benef. 1. 4. §. 2. dub. 1.

Hæc in genere dicta sunt de acquisitione beneficiorum, iure in sequentibus examinandæ quæ difficultiora sunt. Sed quia à præsentatione, seu nominatione sæpe acquiritio beneficii ortum habet: videndum est, qua ratione hæc potestas laicis, & Ecclesiasticis competere possit.

PUNCTUM II.

Quid, & quotuplex sit ius patronatus, & qua ratione acquiratur.

- 1 Explicatur quid sit ius patronatus.
- 2 Triplex est hoc ius.
- 3 Ius patronatus ex laico patrono, & Ecclesiasticis, an laicis, an Ecclesiasticis sit quoad iura, & effectus.
- 4 Fundatione, extrucone, & donatione ius patronatus acquiritur.
- 5 Qualiter fundatione, & extrucone acquiratur.
- 6 Qualiter donatione.
- 7 An ex donatione facta Ecclesia edificata patronatus acquiratur. Affirmatiue respondetur.
- 8 Consensus ordinarij requiritur ad hanc acquisitionem.
- 9 Quis sub nomine ordinarij in hac parte intelligatur.
- 10 Privilegio Pontificis ius patronatus acquiritur, non Episcopi.
- 11 An præscriptione, & consuetudine patronatus acquiratur. Proponuntur sententia.
- 12 Quid tenendum sit spectato iure antiquo.
- 13 Iure Tridentini omnes patronatus consuetudine, & præscriptione acquisiti annullantur.

Ius patronatus communiter doctores definiunt, ut sit potestas nominandi clericum instituendum in beneficio, & licet alia iura patrono conueniant, quia tamen nominatio, seu præsentatio est præcipuus actus, & exercitium patronatus definitum. Aliis placet, definiendum esse quod sit ius honorificum, & onerosum, & vile alicui in Ecclesia competens, sic Abbas cap. 3. & in Rub. de iure patronat. Gregor. Lop. leg. 1. tit. 15. part. prima. verbo derecho, numero secundo. Hoc ius spirituale est, vel saltem spirituum anezum, ut dicitur in cap. de iure de iure patronatus. Tum quia est auctoritate Ecclesie concessum, Tum quia annectitur institutioni ad beneficium, quæ est spiritualis, & ad ipsam institutionem ordinatur. Tum quia adheret Ecclesie, & loco religioso, &c. Neque obstat conuenire laicis; quia conuenit ex beneficio Ecclesie, & ita tradit post alios antiquiores Azor. 2. p. lib. 6. cap. 19. quæst. 2. Garcia 5. part. de benef. cap. 9. num. 6. Suar. tom. 1. de relig. lib. 4. cap. 28. à num. 7. Ex quo sic esse laicorum saltem iure Ecclesiastico.

fructu illius venditionem, vel laici dixerit de simonia,

2. Triplex est hoc ius patronatus, aliud laicum, aliud Ecclesiasticum, aliud mixtum: sic omnes doctores referendi. Laicum est quod bonis propriis, seu patrimonialibus acquiritur; Ecclesiasticum, quod bonis Ecclesie comparatum est vel ratione Ecclesie alicui competit, vel a laico Ecclesie, monasterio, aliove loco pio donatur. Mixtum, quod ex patronis laicis, & Ecclesiasticis coalescit, sic Covarruvius *pract. quæstion. cap. 36. num. 2.* Azorius *2. part. instit. moral. lib. 6. cap. 19. quæst. 3.* Vatq. *specul. de benefic. cap. 2. §. 1. dub. 1.* Garcia *5. part. de benefic. cap. 9. n. 108.* Lessius *lib. 2. de instit. c. 34. dub. 4. num. 18.* Gonzalez *reg. 8. Concill. gloss. 18. à n. 2.*

Hinc fit non esse expectandum, quis ius patronatus possideat, sine clericis, vel laicis, ut intelligatur, an ius patronatus laicum sit an Ecclesiasticum, sed quo titulo possideatur.

3. Dubium tamen est, an ius patronatus ex laicis patronis, & Ecclesiasticis coalescens laicum, vel Ecclesiasticum iudicandum sit quoad iura, & effectus: videtur enim iudicandum esse Ecclesiasticum quia magis dignum trahit ad se minus dignum, & consequenter patronatus Ecclesiasticus secularium, *cap. coningit. cap. per tuas. de arbitris.* At dicendum est omnia iura immutata esse, alia non diceretur mixtum, sed vel Ecclesiasticum, vel laicum: quod adeo verum censetur, etiam si ex tribus patronis duo sint Ecclesiastici, & unus laicus, visus patronatus laici immutatur maneat, quia non est credendum velle Pontificem hoc ius consumere, & derogare. Ex quo fit non cadere sub regula reservationis beneficium, quod vnum patronum laicum habet, tamen si duos habeat Ecclesiasticos, esto contra tenet Gonzalez alios referens *gloss. 18. n. 17.* Quia coniunctio Ecclesiasticorum patronorum non debet laico præiudicare. Fit secundo semeliter concessum ad præsentandum Ecclesiasticis, non videtur competere laico patrono, quia quilibet retinet ius suum immutatum, ac si cum alio non esset coniunctum, & consequenter retinere debet conditiones, & qualitates talis iuris, sed vna ex qualitatibus patronatus laici est potestas ad præsentandum intra quadremense. Ergo obtinere non potest semeliter ad præsentandum, & ita docet Petrus de Lara *lib. 2. de capell. cap. nono numero 16.* Alias in ob societatem patroni Ecclesiastici debet laicus privilegium Ecclesiastico concessis vti eadem ratione, debet Ecclesiasticus privilegium laicorum vti: ac proinde si quis laicus in præsentatione vult potest, potest & Ecclesiasticus, quod tamen non admittitur.

4. Triplici via ius patronatus acquiritur, fundatione, extru- ctione, & dotatione, sic glossa in *cap. pia mens. 16. quæstion. 7.* Azorius *secunda parte instit. moral. libro sexto. cap. 19. quæstion. quarta cum leg. Garcia quinta part. de benefic. cap. no. num. 36.* Lessius *libro secundo. cap. 34. numero 22.* Gonzalez *gloss. 8. numero 13.* Augustinus, Barboza *tertia part. de potest. Episc. allegat. 70. in princip.* & alij plures apud ipsos. Quod verum est, etiam si expressè non dixerit se fundare, extruere, & dotare Ecclesiam intentione obtinendi patronatum, *cap. nobis de iure patronat. sufficit si contrarium non expresse, iuxta cap. si significavit. de testibus,* quia fundandi, extruendi, & dotandi patronatus iure conceditur, nisi ipse renunciet, sic Greg. *Lop. leg. 1. tit. 13. part. 1. verbo dare.* Garcia *prima part. cap. 9. à num. 62.* Azorius *quæst. 9.* vbi testatur communem esse. Ad hac tamen doctrina videtur excipienda Ecclesia regularis, in qua patronatus non acquiritur fundacione, extruccione, vel dotatione tantum, sed insuper requiritur Apostolicus consensus in limine fundationis, *cap. nobis de iure patronat. & ibi gloss. verbo de iura iurisdictione.* Hostiensis, *column. secunda.* Anchar. *numero 35.* Abbas *num. 9.* Petrus *decis. 3. 6. lib. secundo.* Rota in *una Alban. prioratus. 26. Novemb. 1588. apud Ferrinac. tom. 2. decis. 164. pag. vbi 48.*

5. Fundacione acqutis ius patronatus, si fundam dederis ad Ecclesiam edificandam, haberet *ex cap. nobis de iure patronatus. cap. pia mens. 16. quæstion. 7. & cap. Abbatem. 17. q. 2. & tradunt omnes.* Extruccionem, seu ædificationem ius patronatus acqutis, si ius inappetibus Ecclesiam ædificas, *cap. nobis de iure patronatus. dicto cap. pia mens. cap. monasterium. cap. filius. 16. quæstion. 7.* Eidem est, si derutam, vel destructam reedificas; quia est, quasi de principio illam ædificas, sic Glossa *capite tertio. de iure patronat. Garcia quinta part. capite nono numero 50.* Gonzalez *gloss. 18. numero 53.* Azorius *secunda parte institution. libro sexto. cap. 19. quæstion. 11.* Barboza *tertia part. de potest. Episc. allegacion. 70.* Gregor. Lopez *leg. 11. tit. 15. parte prima verborum res. casus. in fine.* Supradictis duabus vis, fundacione namque & constructione, & maxime si constructio perfecta non est, non acquiritur ius patronatus, nisi sublequatur dotationis quia absque dotatione neque est beneficium Ecclesiasticum, neque munitus ad officia, & ministeria Ecclesiastica exercenda habere potest, ac proinde interim vacuus erit talis patronatus, & inutilis: ac postea dotatione fundans, construens, & dotans patroni sunt, sic Azorius *secunda parte institutionum moral. libro sexto. cap. 19. quæst. sexta.* Garcia *quinta parte de benefic. capite nono numero 54.* Gregor. Lopez *leg. prima tit. Fecl. de Castro Sum. Mor. Pars. II.*

15. part. prima. verbotres casus. Quapropter nunquam debet Episcopus in Ecclesia edificanda consentire, quin prius edificatorem obliget per publicum instrumentum ad dotandum; quia Ecclesia absque dote ædificari non debet *capit. nemo. de consecrat. distinctio. prima capit. cum sicut. de consecrat.* Quod si absque dote ædificata fuit, consecranda non est nisi doteur, Gloss. in *capit. cum sicut. de consecrat. Eccles.* Hanc autem dorem tenetur edificator eo ipso quo Ecclesiam ædificavit, si minus eius hæredes præstare, & ad id compelli possunt ab Episcopo, sic Augustinus, Barboza *tertia parte de potest. Episcop. allegacion. 70. numero quarto & 29.* Aloysius Riccius in *praxi resolutione undecima. numero sexto.* Azor. *secunda part. instit. lib. 6. cap. 19. quæstion. 4. sine. & optimè lib. 9. cap. 3. quæstion. 7.* At si Episcopus permiserit Ecclesiam fundari, constructi, & consecrati absque dote, ipse eam dotare compellitur, sic ex glossa in *supradict. capit. cum sicut.* tradit Azor. *loco allegat. Barboza num. 29.*

6. Dotatione iem patronatus acquiritur, si Ecclesiam constructam, vel constituendam sufficienter dotaveris, hoc est sufficientia bona præstiteris, ut in ea possint divina exerceri, *capit. filius. 6. quæstion. 7. capit. nemo. de consecrat. dicti. Abbas cap. sicut. num. 5. de consecrat. & gloss. cap. vi quisque de vita. & honest. cleric. verbo clericum.* Garcia *5. part. de benefic. cap. 9. num. 52.* Dixi si sufficientia bona præstiteris, nam si solum bona insufficientia dederis, non datur, sed benefactor erit, ac proinde nec patronus: sic Gloss. in *cap. quicumque. 2. 16. quæst. 7.* Garcia *5. part. de benefic. cap. 9. nu. 52.* Lambert. *de iure patron. 1. p. lib. 1. q. 5. n. 11.* August. Barboza *3. p. de potest. Episc. alleg. 70. n. 11.* Quod adeo verum est, ut etiam si Episcopus consentiat in hac insufficientis dotis assignatione; non obinde patronatum obtineas: quia insufficienter dotans absolute non datur, sic Gloss. in *cap. quicumque. d. 2. 16. q. 7.* Barboza *n. 13.* Garcia *n. 53.* Azor. *2. p. l. 6. cap. 16. q. 6. in fine.* tamen si contrarium sentiat Lambert. *1. par. 1. q. 5. art. 13.* si tamen tu simul cum aliis ad dotationem concurreres, ita vt ex omnibus sufficientes dos assignata sit, verè patronus efficeris: quia ratione communionis, & societatis dorem sufficientem præstas, Abbas in *ead. audientiam 1. de Eccles. edificand. n. 4.* & in *rub. de iure patronat. num. 6.* Azor. *p. 6.* Garcia *dicta 5. p. cap. 9. n. 53.* vbi adducit sequentem sacre congregationis concilij declarationem. Quando concurrunt plures in dotatione, licet æqualiter non coheribant, omnes efficiuntur patroni, etiam si sufficientem dorem ex se singuli non conferant, dummodo Ecclesia habeat dorem competentem; quia ex quo ille qui plus contulit admisit alium secum, videtur ipsi communicare ius sibi competens in illo patronatu. Ex augmento dotis non obtinetur patronatus; quia augens dorem non datur, supponit enim Ecclesiam iam dotatam, Stephan. Gratian. *disceptat. forens. cap. 177. n. 24.* & 25. Garcia *5. part. cap. 9. n. 122.* Riccius *praxi. resolut. 150. & resolut. 172.* Gonzalez *gloss. 18. num. 53.* Barboza *alleg. 70. num. 15.* Quod procedit tamen ex consensu Episcopi ob hanc causam concedatur; quia nequit Episcopus ob dotis augmentorum hanc servitutem beneficij imponere, vt satis colligitur ex concilio *sess. 25. c. 9. de reform. ibi. ex augmento dotis;* & tradit August. Barboza *n. 16.* Dixi si dotes Ecclesie, constructam vel construendam; quia parum refert, antecedit, vel sublequatur dos Ecclesie constructionem, vt patronatus obtineatur. Semper tamen in limine fundacionis curandum est, vt dos assignetur, ne contingat Ecclesiam indotatam manere. Neque obstat Ecclesiam adhuc non esse, quominus dotis capax non sit; quia capax est, non vt tunc ei acquiratur, sed vt acquiratur pro tempore quo perfecte constructa sit: sic relato Abbate in *cap. ad audientiam. 1. de Eccles. edificand. num. 2.* Lambert. & aliis tradit Garc. *5. p. de benefic. c. 9. n. 49. & 50.*

7. Verum non desunt doctores, qui sentiant ex dotatione facta Ecclesie edificatæ & consecratæ patronatum non acquiri, sic Glossa in *cap. pia mens. 16. q. 7.* Felin. in *cap. cum venerabilis. de exceptionib. num. 57.* Et fauet decilio sacre congregationis, *sess. 21. c. 4. de reformat.* quam adducit Garc. *sup. n. 56.* Neque desit ratio. Nam rebus sacris nulla servitus imponi potest, *leg. servitutes. 3. §. ult. ff. de servitut.* Ergo Ecclesie consecratæ nequit servitus patronatus imponi. Nihilominus probabilius est ex tali dotatione patronatum acquiri: quia absolute Ecclesiam dotat, & dotatione maxime necessaria. Præterea dos sublequens Ecclesie constructionem, favore Ecclesie reputatur, ac si illius constructionem antecederet, quia retrahitur. Adde hoc videri definitum à Trident. *sess. 14. cap. 12. de reformat. ibi.* Nemo cuiusvis dignitatis Ecclesiasticæ, vel secularis quacunquæ ratione nisi Ecclesiam, beneficium, aut capellam de novo fundaverit, & construxerit, seu iam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotaverit, ius patronatus imperare, aut obtinere possit, & debet. Abbas *c. quoniam n. 9. de iure patronat.* Roch. de Curte *de iure patronat. verbo & dotatur. q. 2. & 3. selua de benefic. 1. p. q. 5. circa finem num. 181.* Azor. *2. part. instit. moral. lib. 6. cap. 19. q. 8.* Garcia *5. p. de benefic. cap. 9. num. 54.* & alij apud ipsos. Neque obstat declaratio sacre congregationis, quæ loquitur de parochia erecta ob necessitatem populi, cui Ecclesia matris tenetur providere: neque hæc prouisio loco dotis liberalis est computanda: cum do-

bita fit, Ad rationem respondeo rebus sacris nullam profanam feruiturum imponi posse: bene tamen ecclesiasticam, & ex patronorum ecclesie consensu; aliis probare neque ex constructione, neque ex dotatione antecedenti patronatum acquiri posse.

8 Aduerte, vt supradictus patronatus ex fundatione, constructione, aut dotatione acquiratur ordinarij consensum requiriti, aliis minime acquirendum, colligitur ex cap. nobis. de iure patronat. ibi. cum a. sensu diocessani, & tradit Nauar. cons. 7. de iure patron. Lambert. 1. p. 1. q. 2. art. 3. cum seqq. Garcia. 5. p. de benef. c. 9. n. 71. Azor. 2. p. insit. moral. lib. 6. c. 19. q. 7. Barbosa. 3. p. alleg. 70. n. 20. Et ratio est manifesta; quia abique superioris potestate neque Ecclesia edificari potest, neque seruituti patroni subici. Hic consensus sufficit, si ex postfacto interueniat quia tetrahitur, & est iuri conformis. Rota in vna Aquen. iuris patronatus. 7. Nouemb. 1601. Garc. 5. p. de benef. cap. 9. num. 72. & 12. p. c. 2. num. 209. Aloyf. Riccius resolut. 113. n. 3. August. Barbosa. 3. p. de potest. episc. alleg. 70. num. 21. Presumitur interuenire ex diuturnitate temporis, & ex fundatione capellæ cum insignibus, & armis, & ex superioris visitatione: sic multis relatis, Barbosa. n. 22. Garcia. n. 74. & testatur à Rota sic sepe esse decisum.

9 Nominè ordinarij, cuius consensus requisitus est ad stabilendum patronatum ex fundatione, constructione, vel dotatione Ecclesie, est ille qui iurisdictionem Episcopalem, vel quasi Episcopalem habet illo in loco, in quo beneficium erigitur, quia hic consensus actus est iurisdictionis. Lambert. de iure patronat. 1. p. lib. 1. quaest. 2. art. 8. Praxis episcopali. verbo ius patronatus. §. 5. Barbosa. 3. p. alleg. 70. n. 13. & 30. Ex quo fit Abbatem, & priorem potentem dare facultatem edificandæ Ecclesie, posse præstare auctoritatem, vt ius patronatus obtineatur; quia edificacionem Ecclesie patronatus subsequitur, sic testatur decisum esse à Rota, Garcia. 5. p. cap. 9. n. 71. Barbosa. n. 31. Vicarius generalis Episcopi ratione vicariatus præstare non potest auctoritatem edificandæ Ecclesie, vt inde patronatus obtineatur; quia sicut non habet auctoritatem conferendi beneficia, ita neque seruituti illi imponendi, & tradit multis relatis Garcia. 5. p. c. 9. num. 75. Barbosa. 2. p. allegat. 54. num. 74. & allegat. 70. in fine, requirit enim speciale mandatum. Ad capitulum sede vacante, quia loco Episcopi succedit, hanc concedere potest facultatem, Lambert. dicta. q. 2. art. 9. Garcia. num. 79. Barbosa. 3. p. alleg. 70. num. 32. Quod si ordinaris noluerit abique legitima causa suum præstare consensum, recurendum est ad superiorem Antistitem, qui eum compellat: sic relato Panormit. in cap. nullus de iure patronat. Selua de benef. 1. p. q. 6. n. 15. docuit Azor. 2. p. insit. moral. lib. 9. q. 8. Lamb. q. 2. art. 16. & 17. Barbosa. alleg. 70. n. 26. & liget in dicto. c. nullus. fuerit recursum ad Pontificem, id fuit, quia ille Episcopus Adonens. nullum alium superiorem habebat.

10 Sed inquires; an alia via præter supradictas possit ius patronatus acquiri?

Non est dubium acquiri posse priuilegio Pontificis, sic Azor. 2. p. insit. moral. lib. 6. cap. 19. quaest. 12. cum enim Pontifex libertatem in beneficiis habeat administrationem, potest, ob bonum Ecclesie hoc onus aliquibus beneficiis imponere: si enim fundantibus Ecclesias, vel illas dotantibus patronatum concedit, cur non concedere poterit aliis de fide, republicaque christiana beneficentis, vel qui sic sperantur futuri? Solum aduerto debere in tali priuilegio, saltem in genere, derogari constitutioni Trident. prohibenti hæc priuilegia, sic Azor. supra. Dubium tamen est, an priuilegio Episcopi, consuetudine, vel prescriptione acquiratur? Et quidem priuilegio Episcopi negant acquiri posse communiter doctores, quia Episcopis concessum non est posse beneficia grauare, & patronatus seruituti subicere, sic relato Abbate conf. 106. num. 4. volum. 2. tradit August. Barbosa. 3. p. de potest. episc. alleg. 70. num. 25. Garcia plures referens 5. p. de benef. cap. 9. n. 128. Azor. dicto cap. 19. q. 12. Quod efficacius procedit spectato iure nouo Trident. sess. 25. cap. 9. de reformat. auferentis omnia priuilegia, consuetudines, & prescriptiones iuris patronatus, quæ à fundacione, & dotatione Ecclesie non emanerint.

11 Si autem de consuetudine, vel prescriptione loquamur, grauissima fuit olim controversia; an possit ius patronatus prescriptione acquiri? Negant Archidiacon. Abbas, Alexand. Felin. Decium & alij apud ipsos, quos refert Couarruias reg. possessor. mala fidei. 2. p. §. 10. n. 2. Eorum præcipuum fundamentum est, quia huius iuris patronatus, vt potest spiritualis, vel saltem spiritualibus annexi incapaces sunt laici, quatenus tales sunt, nisi ex priuilegio speciali, vel iuris communis ob fundacionem, & dotationem Ecclesie eis fuerit concessum: cap. quarto. de iudiciis. cap. de iure patronat. Sed in priuilegiis vt potest ex libera concedentis voluntate pendens non datur prescriptio. Ergo neque potest dari prescriptio iuris patronatus. Et confirmari potest à simili ex prescriptioe iuris eligendi, vel decimandi, quæ in laicum non videtur cadere posse, & hoc nulla alia ratione, nisi quia hæc iura spiritualia sunt, vel saltem spiritualibus annexa. Ergo eadem ratione iuris præsentandi prescriptio cadere in laicum non potest. Nihilominus contrariam

sententiam veritorem reputat Couarruias. dicto. loco. num. 3. conf. quamobrem, sequitur Ioann. And. in cap. querelam de electis in 6. & placet Azor. 2. p. insit. moral. cap. 19. q. 11. August. Barbosa. 3. p. de potest. Episc. alleg. 70. n. 19. Ratio esse potest: quia alio ius spirituale sic, laici conceditur ob aliquam rem temporalem ab ipis præstitam, scilicet fundacionem, constructionem, vel dotationem Ecclesie, aut alia ei obsequia temporalia impendunt, sed in his dari potest à laicis prescriptio, quia non præscribitur in aliquo spirituali sed temporalis. Secus vero est de iure decimandi, vel eligendi, quia hæc non in re temporalis, sed spirituali fundantur; fundatur ius decimandi in iactamento iurisdictionis, & ius eligendi in vita communi, & religiosa. Quapropter esto ius eligendi, & decimandi non præscribitur, præscribi tamen potest ius presentandi.

12 In hac controversia distinguendum est, (vt distinguit Couarruias. Azor. & alij doctores supra relati) de Ecclesia libera, vel de ea, quæ seruituti est subiecta. Item de Ecclesia collegiata, & cathedrali, vel parochiali. Si ergo de Ecclesia collegiata, & cathedrali loquamur (spectato iuris rigore prescriptio non potest à laico ius patronatus quoad presentacionem redditi, quia ille rector non per presentacionem, sed per electionem constituitur, cap. nobis. de iure patron. cap. cum terra. cap. factum. de elect. sed laicus esto Ecclesiam fundet, non acquirat ius eligendi: hoc enim ius solum competit illis qui ius de collegio cap. 1. de elect. Ergo in hac parte nulla esse potest à laico prescriptio quoad ius presentandi rectorum: bene tamen aliorum beneficiarios, qui non per electionem, sed per presentacionem constituntur, ita tradit, relato Abbate. Alexand. Rocho. Lambert. Couarr. 2. p. vellet. reg. possessor. mala fidei. §. 10. num. 4. Hoc autem procedit casu, quo rector Ecclesie collegiatae, vel cathedralis per electionem constituitur, vt de iure confirmari debet. Nam si huic iuri derogatum sit, vt in Hispania, Belgio, Gallia contingit, fundas Ecclesiam collegiatam obuiocum ius presentandi rectorum, & idem est si à principio ea condicione fundasset ex consensu Episcopi. An autem in hac Ecclesia collegiata prescribi possit ius presentandi rectorum postea derogatione electionis; Eadem est questio de alijs Ecclesijs, in quibus nihil probabilis apparet aduersus Ecclesiam liberam non posse prescribi à laico ius patronatus, nisi quadragenaria prescriptioe cum titulo, vel immemorabili fine titulo ob rationem prioris sententia negantis: sic Couarruias. num. 7. alios referens ex cap. 1. de prescriptio. in 6. Nam hæc prescriptio esse non potest sine aliquo titulo veteri, vel ficto, alias possidens mala fide possideret, & consequenter nunquam prescribere posset. Sed hic titulus si verus est, debet esse ex fundacione, & dotatione, vel priuilegio, at ex fundacione vel dotatione non est; cum supponatur Ecclesiam liberam fuisse, restat vt solum ex priuilegio habeatur. Ostendatur ergo priuilegium, vt cuius sit prescriptio. Nam hoc priuilegium ex sola quasi possessione prescribentium præsumi non potest, cum potius præsumi debeat beneficium liberum esse. cap. omnes basilica. 16. q. 7. cap. venerabilis. de exceptionib. Excipie, nisi possessio immemorabilis sit, quia hæc possessio titulum facit præsumere, & loco tituli probati habetur, ex cap. super quibusdam de verbor. significat. leg. hoc ius §. in illis aqua. ff. de aqua quod. & estina sic. Felin. in cap. canon. col. 3. de prescriptio. Couarr. reg. possessor. mala fidei. 2. part. §. 10. num. 2. fine.

At si loquamur de prescriptioe Ecclesie subiectæ, & quæ olim habuit patronos. Communis sententia, tenet prescribentis patronatus à laicis posse. Quia non aduersus Ecclesiam, sed aduersus alium laicum prescribitur: sic Couarruias. dicto. §. 10. numero 8. Azor. 2. p. insit. moral. lib. 6. cap. 19. n. 11. Dubium tamen est, quod tempus ad hæc prescriptioem requiritur? Alij quibus placet decennium sufficere inter præsentem, & vicennium inter absentes; eo quod huic prescriptioe ius non resistat: sic Rochus de Curte tractat. de iur. patron. verbo ipse. vel in 2. num. 30. num. 26. Florian. in leg. seruitutes prædiorum. rusticorum. ff. de seruitutib. Io. And. & Dominic in cap. unico ad finem. de iur. patronat. in 6. Goffredus q. 18. quos refert Couarruias. dicto. §. 10. num. 8. At quadragenarium quasi possessionem abique titulo tamen, requirit ad hæc prescriptioem defendit Cozart. dicta. n. 8. referens Frederic. Cornucum, Decium, Paulum, Alexand. Lambretein, & Balp. & consentit, Azor. supra dicta. quaest. 12. n. 1. Et ratio est quia mutatio patronatus ex vna in aliam personam Ecclesie præiudicare potest, cum possit cadere in personam suspectam, & Ecclesie minus gratam. Ergo ob huiusmodi præiudicium quadragenarium tempus ad prescribendum est decretatum, sicut in qualibet contra Ecclesiam prescriptioe. Curiam hæc ratio parum viget; nam licet aliquando Ecclesie notitia sit mutatio iuris patronatus ex vna in aliam personam, aliquando esse potest speciosa, Quapropter existimarem potius opinionem probabiliorem esse, scilicet non quadragenarium tempus, sed tempus quod ad alias prescriptioes contra laicos sufficit sufficere ad hæc prescriptioem, quia hæc mutatio dici non potest esse contra Ecclesiam, cum æque pro Ecclesia, & contra Ecclesiam succedere possit. Ergo in eius prescriptioe non debet expositulari quadragenarium requiritum in prescriptioibus contra Ecclesiam.

13 Hæc dicta sunt spectato iure antiquo. At attento Trident. sess. 14. cap. 1. de reformat. & sess. 25. cap. 9. de reformat. omnes patronatus acquiriti annullantur, qui non fuerint ex fundatione, vel donatione ecclesie, vel ex præscriptione immemoriali inquit enim concilium sess. 14. c. 1. de reformat. Nemo enim cuiuslibet dignitatis ecclesiastica, vel secularis quacun- que ratione, nisi ecclesiam, beneficium, aut capellam de novo funderit, & construxerit, seu iam erectam, que tamen sine suffi- ciente dote fuerit, de suis præpitis, & patrimonialibus bonis com- petenter dotaverit, ius patronatus impetrare, aut obtinere possit, & debeat. Idem traditur sess. 25. cap. 9. de reformat. & notavit August. Barbosa 3. part. allegat. 70. num. 19. Sub nomine funda- tionis intelligenda est constructio; quia constructio ecclesiam in communi modo loquendi fundare eam dicitur, & tradit Gon- zalez gloss. 18. num. 52.

PUNCTUM III.

Qua ratione ius patronatus constare debeat, ut quis admittatur ad beneficiorum præsentationem.

1. Apponitur decretum Trident. sess. 25. cap. 9. de reformat.
2. Qualiter patronatus authenticum documentum probatur.
3. Per documentum scriptum intelligitur, tamen si contra sentiat Garc.
4. Qualiter ex multiplicatis præsentationibus ius patronatus probetur.
5. Quomodo immemorialis harum præsentationum probetur.
6. Probatur ius patronatus omnibus illis modis, quibus ius be- neficij probari potest.
7. Qualiter probandus sit patronatus illorum, in quibus iure usurpatio præsumitur.
8. Si fiat probatio per immemoriale, debet simul probari conti- nuata præsentationis per authenticas scripturas, alias nulla erit probatio.
9. Debet fieri probatio per scripturas, non solum præsentationum, sed etiam quod præsentationes effectum fuerint sortita.
10. An dari possit casus, in quo per testes præsentationes probentur. Negant plures.
11. Probabilius est dari posse.
12. Qualiter spatium 50. annorum continuatarum præsentatio- num computandam sit.
13. Qualiter patronatus ex privilegio excludatur.

Hic dubitationi respondet Trident. sess. 25. cap. 9. de re- format. in hæc verba. Decernit sancta Synodus, ut titulus ius patronatus sit ex fundatione vel donatione, qui ex authenti- co documento, & alio iure requisitis ostenditur, siue etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cur- sum, qui hominum memoriam excedat; alias vero secundum iuris dispositionem. In ius vero personis, seu communitatibus, vel uni- versitatibus, in quibus id ius plerumque ex usurpatione potius quam iure præsumi solet plenior & exactior probatio ad decendum verum titulum requiritur, nec immemorialis temporis probatio ali- ter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria præsentationes etiam continuata non minori saltim, quam quinquaginta annorum spatio, que omnes effectum sortita sint, authenticas scripturis probentur. Ex quibus verbis constat con- ciliū distinguere probationem faciendam patronatus particu- larium personarum à probatione facienda pro patronatu ma- gnatum & communitatum, seu universitatum, de quibus usur- patio præsumitur. Triplicem ergo modum assignat probandi titulum ius patronatus in privatis personis, in quibus regula- ritate non præsumitur usurpatio,

1. Primus est per authenticum documentum aliāque à iure requisita. Authenticum documentum est publica scriptura, duo- rum, vel trium testium subscriptione, vel presentia confecta per manum publicam, cuique necessario fides adhibetur. Gloss. in c. de fide instrum. In presentia authentica scriptura erit bulla Episcopi, seu consensus eius scriptis concessus ad fundandam, construendam, seu dotandam ecclesiam; sic relato Aloysio Raccio in praxi fori eccles. res. 22. §. tradit Barbosa 3. p. de possess. Episc. alleg. 72. num. 24. Quod si non originalis bulla, seu au- thentica scriptura fundationis ostendatur, sed illius exemplar, & transcriptum, ut si dem faciat, debet habere à iure requisita, tum in eius confessione, tum in extractione, & compulsionem, iuxta tenorem in e. cum P. tabellio. de fide instrum. de quibus opinio Abbis in dicto cap. Couarr. pract. 99. c. 21. & Menoch. de arbitr. casu 87. per totum. debet inquam transcriptum autho- ritate iudicis extrahi & cum citatione illorum, quorum inter- est, insuperque originale, nisi antiquissimum sit, recognos- cendum est, si de eius fide dubitetur, ut aliis relatis, probat Gonzalez gloss. 18. à n. 40.

2. Dubium tamen est, an sub nomine authentici documenti sola scriptura authentica intelligatur. Negat Garc. 5. p. de benef. cap. 9. num. 115. Mouctur, quia notanter concilium non fuit

vsum verbo *instrumento*, sed *documento*; ut sic demonstretur quod bet probationes, quibus de veritate docetur comprehen- sas esse: verbum enim *documentum*, ut ex Calpino, & peritio- ribus linguæ Latine constat, significat admonitionem, probatio- nem, exemplum, que nos certiores, & prudentiores reddunt, & fauet Gloss. in cap. 1. de exceptionibus in 6. verbo *documentum* per text. ibi probare valeant apertissimis documentis. Ceterum, probabilius censet, et si verborum documentum generale sit in suprad. text. usurpatum fuisse pro authentico instrumento sic affirmant Leo in thesauro fori ecclesiast. cap. 21. num. 5. Barbosa alleg. 72. num. 21. Gonzalez gloss. 18. à num. 32. & alij apud ipsos. Ratio esse potest, quia si verbum illud *documento*, non accipatur ad scripturam, superfluum reliqua verba sequentia, quibus sta- tuitur modus probandi titulum. Ut quid enim subiungere de- bebatur concilium titulum patronatus probari posse ex multipli- catis præsentationibus, quæ hominum memoriam excederent, & ex iuris dispositione, si sub authentico documento hæc omnia comprehensa essent?

4. Secundus modus probandi ius patronatus ex fundatione, constructione, vel donatione in privatis personis est ex præ- sentationibus multiplicatis per antiquissimum temporis cur- sum, qui hominum memoriam excedat. Circa quæ verba con- ciliij dubium est, quot præsentationes sufficiant? Sufficere duas tenet Aloysius Ruccius in praxi. res. 127. in fine. August. Bar- bosa 3. part. de possess. Episc. alleg. 72. num. 31. alios referens, Mouctur tum quia pluralis locutio duorum numero est con- tenta, leg. ubi num. ff. de testibus. c. pluralis locutio. 40. de regul. iuris in 6. Tum quia dictio *multiplex*, in duobus verificari po- test, neque amplius requirit, præcipue in materia odiosa, & iuris communis correctiva, qualis hæc est. Ceterum mihi pro- babilius apparet ad minus tres præsentationes requisitas esse. Tum quia dictio *multiplex*, in sua propriori significatione non videtur pauciori numero contenta. Neque enim multiplicari dicitur, quod semel tantum repetitur est. Fauter Iason in l. 1. num. 4. ff. de fideicommiss. Zephalus conf. 225. num. 43. vbi l. 1. Tum & præcipue, quia est duplex præsentatio sufficiat, ut possit dici præsentationem multiplicatam esse, non tamen cum ea quantitate, quam petit concilium, ut scilicet multiplicata sit per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memo- riam excedat: nam huiusmodi tempus ad minus est centenarium, ut latet Menoch. de arbitr. casu 3. Patinac. 1. p. prax. crim. quest. 47. num. 112. Nicol. Garc. 12. par. de benef. cap. 2. num. 273. Gutierrez. conf. 2. num. 5. Barbosa alleg. 72. num. 35. Nam licet aliqui dicant sufficere sexagenarium, intelligi debet in depositione testium, si enim immemoriale probant. Si de quadragenario deponant de visu, addentes semper se ita audi- vissent, & intellexissent. Sed in centenario tempore vix contingere potest, quod præsentatio semel tantum repetita memoriam ho- minum excedat. Ergo affirmandum est pluries debere repeti, ut verum sit præsentationes multiplicatas esse temporis cursu hominum memoriam excedente.

5. Quod si inquiras, qua ratione harum præsentationum immemoriale probetur? Respondet per scripturas directè probari non posse; quia scriptura non probat memoriam in con- trarium non esse, at indirectè bene probari potest, si probetur per centum, & plures annos fuisse præsentationes continua- tas: hoc enim factum tacite innotuit nihil esse contrarium, ut rectè docuit Rota decis. 583. apud Patinac. 1. 2. decis. Per testes probari potest immemoriale, si sint ad minus quadragenarij, & deponant se toto illo tempore vidisse præsentationes esse con- tinuatas, & insuper addant se ita audivisse antecederent effe- ctum esse. Mol. lib. 2. de primogen. cap. 6. à num. 40. Aduerto tamen non esse necessarium in depositione testium, vel scrip- turæ fieri mentionem fundationis, vel donationis, sufficit de præsentationis multiplicata deponere, sic Gonzalez gloss. 18. num. 46. & testatur sæpè à Rota decisum, & à sacra congrega- tione declaratum esse; idem Barbosa in remission. concil. d. sess. 25. cap. 9. Aduerto secundò debere deponere multiplica- tas esse præsentationes per temporis cursum, qui hominum memoriam excedit vsque ad tempus motæ litis; Barbosa alleg. 72. num. 38. Tertio aduerto, non debere constare de infecto principio, & nullitate tituli; quia tunc cessat præsumptio ex memoriali resultans, siquidem de veritate constat, ut ex decisione sacre congregationis, pluribusque doctoribus com- probat Mol. de primogen. lib. 2. cap. 6. à num. 60. & seqq. Co- uarruias reg. possessor. 2. part. §. 3. num. 7. Gonzalez gloss. 18. num. 49.

6. Tertius modus probandi titulum patronatus ex funda- tione, vel donatione, in personis privatis continetur in illis verbis concilij, *aliasve secundum iuris dispositionem*. Ex quibus colligitur hanc titulum probari posse omnibus illis modis, quibus aliàs à iure tituli probatio conceditur: sic Gonzalez gloss. 18. num. 51. & 58. Barbosa aliis relatis alleg. 72. num. 43. Vnde probari potest primo per famam concurrentem longissima quasi possessione; quia hæc probatio titulum infert, æquivalens enim probationi immemorialis: sic Barbosa num. 43. Gonzalez num. 56. Mascard. de probat. concl. 559. num. 20. & alij apud ipsos. Neque opus est, ut testes deponentes de fama, depo-